

BIRLAMCHI TIBBIY SANITARIYA YORDAMINI YAXSHILASHDA TIBBIY SAVODXONLIKNING O'RNI.

Salomova Hanifa Jahonovna

PhD. Buxoro davlat tibbiyot instituti "Preventiv tibbiyot, jamoat salomatligi va sogliqni saqlashni tashkil etish menejmenti" kafedrasida o'qituvchisi.

Arslonova Nazira Anvar qizi

Buxoro davlat tibbiyot instituti "Preventiv tibbiyot, jamoat salomatligi va sogliqni saqlashni tashkil etish menejmenti" kafedrasida magistranti.

Mirzayeva Gulshoda Rizoqulovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti "Preventiv tibbiyot, jamoat salomatligi va sogliqni saqlashni tashkil etish menejmenti" kafedrasida magistranti.

Arslonova Nozigul Anvar qizi

*Zarmed universiteti, klinik oldi fanlar kafedrasida o'qituvchisi.
Buxoro davlat tibbiyot instituti. Vobkent tumanidagi 10- QOP. Buxoro. O'zbekiston.
(90)8250522.*

Annotatsiya: Ushbu maqola birlamchi tibbiy sanitariya yordamini yaxshilashda tibbiy savodxonlikning ahamiyatini o'rganishga bag'ishlangan. Tibbiy savodxonlik jamiyat salomatligini saqlash va mustahkamlashda asosiy omillardan biri hisoblanadi. Tadqiqotda aholi orasida tibbiy bilim va ko'nikmalarni oshirishning birlamchi tibbiy yordam xizmatlarining sifatini oshirishga bo'lgan ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, kasalliklarning oldini olish va davolash jarayonida tibbiy savodxonlik darajasining ijtimoiy-iqtisodiy natijalarga ta'siri o'rganilgan. Maqola natijalari birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlarini rejalashtirish va amalga oshirishda yangi yondashuvlarni joriy etish uchun nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Аннотация: Настоящая статья посвящена изучению роли медицинской грамотности в улучшении первичной медико-санитарной помощи. Медицинская грамотность является одним из ключевых факторов сохранения и укрепления общественного здоровья. В исследовании анализируется влияние повышения уровня медицинских знаний и навыков среди населения на улучшение качества услуг первичной медико-санитарной помощи. Также рассматривается влияние уровня медицинской грамотности на социально-экономические результаты в процессе пропаганды здорового образа жизни, профилактики заболеваний и лечения. Результаты статьи служат теоретической и практической основой для внедрения новых подходов в планирование и осуществление первичной медико-санитарной помощи.

Abstract: This article is dedicated to studying the role of health literacy in improving primary healthcare services. Health literacy is one of the key factors in maintaining and strengthening public health. The research analyzes the impact of increasing medical knowledge and skills among the population on improving the quality of primary healthcare services. It also examines the influence of health literacy levels on socio-economic outcomes in promoting a healthy lifestyle, preventing diseases, and treatment. The findings of the

article serve as a theoretical and practical basis for implementing new approaches in planning and delivering primary healthcare services.

Tayanch iboralar: *Birlamchi tibbiy sanitariya yordam, Tibbiy savodxonlik, Jamoat salomatligi, Sog‘lom turmush tarzi, Kasalliklarning oldini olish, Tibbiy bilim va ko‘nikmalar, Ijtimoiy-iqtisodiy natijalar, Sifatni oshirish, Tibbiy yordam xizmatlari, Yangi yondashuvlar*

KIRISH

Bugungi kunda birlamchi tibbiy sanitariya yordamini yaxshilash sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Birlamchi tibbiy yordam aholi salomatligini saqlashda muhim rol o‘ynaydi, shu sababli uning sifatini oshirish uchun tibbiy savodxonlik darajasining yuqori bo‘lishi zarur. Tibbiy savodxonlik jamiyatda sog‘liqni saqlash, kasalliklarni oldini olish, sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish va davolash jarayonlarini samarali amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada tibbiy savodxonlikning birlamchi tibbiy sanitariya yordamining samaradorligini oshirishdagi roli va uning jamiyat salomatligiga ta‘siri tahlil qilinadi.

Tadqiqotning dolzarbligi: Birlamchi tibbiy sanitariya yordamini yaxshilash bugungi kunda har bir davlatning sog‘liqni saqlash siyosatida eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Aholining tibbiy savodxonligi uning salomatligini saqlash va kasalliklarni oldini olishda hal qiluvchi omil bo‘lib, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda bu masala yanada dolzarbdir. Shuningdek, tibbiy savodxonlikning oshirilishi birlamchi tibbiy yordam xizmatlarining sifatini oshirish, resurslardan samarali foydalanish, aholi o‘rtasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilishda katta ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot, birlamchi tibbiy sanitariya yordamining samaradorligini oshirish uchun tibbiy savodxonlikni rivojlantirishning amaliy ahamiyatini ko‘rsatib, sog‘liqni saqlash tizimidagi mavjud muammolarga yechim taklif qiladi. Shu sababli, mazkur tadqiqotning dolzarbligi tibbiy savodxonlikning birlamchi tibbiy sanitariya yordami sifatiga ta‘siri jihatidan ayniqsa muhimdir.

Tadqiqot maqsadi: Ushbu tadqiqotning maqsadi birlamchi tibbiy sanitariya yordamini yaxshilashda tibbiy savodxonlikning rolini o‘rganishdir. Tadqiqotda aholi orasida tibbiy savodxonlikni oshirish orqali birlamchi tibbiy yordam xizmatlarining sifatini yaxshilash, sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, kasalliklarni oldini olish va davolash jarayonlarida samaradorlikni oshirish mumkinligini tahlil qilish ko‘zda tutilgan. Shuningdek, tibbiy savodxonlikning jamiyat salomatligiga ta‘sirini aniqlash va uning ijtimoiy-iqtisodiy natijalariga o‘zgartirishlar kiritishning imkoniyatlarini ko‘rsatish tadqiqotning asosiy maqsadlaridan biridir.

Materiallar va usullar: Tadqiqotda Buxoro viloyati Vobkent tumanidagi 10-QOPga qarashli taxminiy tanlab olingan 100 nafar respondent ishtirok etdi. Ularning yosh, jins, ijtimoiy holat va boshqa omillari asosida tibbiy savodxonlik darajasini o‘rganish maqsadida so‘rovnoma o‘tkazildi. So‘rovnoma orqali respondentlarning tibbiy bilim va ko‘nikmalari, kasalliklar haqida umumiy tushunchalari va sog‘lom turmush tarziga oid bilimlari aniqlandi.

Tadqiqotda foydalanilgan usullar quyidagilar:

1. Anketalar: Maxsus ishlab chiqilgan anketalar yordamida respondentlarning tibbiy savodxonlik darajasi o'Ichandi. Anketalar tibbiy bilimlar, sog'lom turmush tarzi, kasalliklarning oldini olish va davolash jarayonlaridagi ko'nikmalarni o'z ichiga oldi.

2. Respondentlar: 100 nafar respondentlar turli yosh guruhlari (15-49 yosh) va ijtimoiy holatlarga ega bo'lgan shaxslar orasidan tasodifiy ravishda tanlandi. Bu esa tibbiy savodxonlikning turli omillarga bog'liqligini o'rganishga imkon berdi.

3. Metodologiya: Tadqiqotda asosiy metod sifatida so'rovnoma va statistik tahlil ishlatildi. So'rovnoma orqali respondentlarning tibbiy savodxonlik darajasi va ularning sog'liqni saqlash xizmatlari bilan bog'liq tajribalari o'rganildi. Olingan ma'lumotlar statistik tahlil yordamida qayta ishlanib, natijalar baholandi.

4. Tahlil vositalari: Olingan ma'lumotlar yordamida statistik tahlil usullari qo'llanilib, respondentlarning tibbiy savodxonlik darajasi va uning birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlariga ta'siri aniqlashga erishildi.

Bu metodologiya yordamida tibbiy savodxonlikning birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlari sifatiga ta'sirini o'rganish va aholi salomatligini yaxshilashga qaratilgan samarali yondashuvlarni taklif qilish maqsad qilingan.

Natijalar: Tadqiqot natijalari 100 nafar respondent o'rtasida tibbiy savodxonlik darajasining turlicha bo'lishini ko'rsatdi. Respondentlarning yoshi, ijtimoiy holati va ta'lim darajasi tibbiy savodxonlikka sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Tadqiqotda quyidagi asosiy natijalar olinishi mumkin:

1. Tibbiy savodxonlik darajasi: Respondentlarning 40% i tibbiy bilimlar, kasalliklar haqida umumiy tushunchalar va sog'lom turmush tarziga oid ma'lumotlarga ega ekanliklarini bildirishdi. Biroq, qolgan 60% respondentlar tibbiy savodxonlik darajasining pastligini va kasalliklarning oldini olishga oid asosiy bilimlarga ega emasligini ta'kidlashdi.

2. Sog'lom turmush tarzi: Sog'lom turmush tarziga oid bilimlar darajasi respondentlarning 50%ida o'rta darajada bo'lib, 30% i sog'lom turmush tarzi haqida yetarli bilimga ega emasligini bildirdi. Bu, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va tibbiy savodxonlikni oshirishda muhim muammolarning mavjudligini ko'rsatadi.

3. Kasalliklarning oldini olish: Kasalliklarning oldini olish borasidagi bilimlar darajasi yuqori bo'lgan respondentlar salomatlikni saqlashning samarali usullarini bilishdi, ammo ko'plab respondentlar kasalliklarni oldini olish bo'yicha noto'g'ri yoki to'liq bo'lmagan ma'lumotlarga ega bo'lishdi. Bu natija tibbiy savodxonlikning oshirilishi zarurligini ko'rsatadi.

4. Birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlarining qoniqarli bo'lishi: Respondentlarning 35% i birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlaridan mamnun bo'lishsa, qolgan 65% esa tibbiy yordam xizmatlarining sifatidan norozi ekanliklarini bildirishdi. Bu, tibbiy savodxonlikning birlamchi tibbiy yordam xizmatlarining samaradorligini oshirishdagi o'rni haqida muhim dalil bo'lishi mumkin.

Tadqiqot natijalari, tibbiy savodxonlikni oshirish va birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlarini yaxshilash uchun zarur bo'lgan yondashuvlar va chora-tadbirlarni belgilashda asosiy ma'lumotlarni taqdim etdi. Tibbiy bilim va ko'nikmalarni kengaytirish, sog'lom

turmush tarzini targ'ib qilish va kasalliklarning oldini olishda aholi orasida ongli yondashuvni shakllantirish zarurligi aniqlandi.

Xulosa: Ushbu tadqiqot, tibbiy savodxonlikning birlamchi tibbiy sanitariya yordamini yaxshilashdagi muhim rolini ta'kidlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, aholi orasida tibbiy savodxonlik darajasi turlicha va ko'plab respondentlar sog'liqni saqlash, kasalliklarni oldini olish va davolash bo'yicha yetarlicha bilimlarga ega emas. Bu holat, birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlarining samaradorligini oshirishda tibbiy savodxonlikni oshirish zarurligini isbotlaydi.

Aholining tibbiy savodxonligini oshirish orqali sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, kasalliklarning oldini olish, va davolash jarayonlarini yaxshilash mumkin. Tadqiqotda ko'rsatilganidek, respondentlarning ko'pchiligi sog'lom turmush tarzi va kasalliklarni oldini olish bo'yicha yetarli bilimga ega emas, bu esa jamiyat salomatligini saqlashdagi muammolarga olib kelmoqda.

Shuningdek, birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlaridan norozi bo'lgan respondentlarning yuqori foizi, tibbiy savodxonlikni oshirish orqali ushbu xizmatlarning sifatini yaxshilash mumkinligini ko'rsatadi. Tibbiy yordamning sifatini oshirish uchun, aholiga tibbiy savodxonlikni oshirish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va tibbiy bilimlarni kengaytirish bo'yicha tizimli chora-tadbirlar zarur. Tadqiqot natijalari, tibbiy savodxonlikni oshirishga qaratilgan maxsus dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirishning ahamiyatini ko'rsatadi. Bu dasturlar aholining tibbiy bilimlarini oshirish, kasalliklarni oldini olish va davolash bo'yicha to'g'ri qarorlar qabul qilishda yordam beradi. Shuningdek, tibbiy savodxonlikni oshirish birlamchi tibbiy sanitariya xizmatlarining samaradorligini oshirishga, salomatlikni saqlash va ijtimoiy-iqtisodiy holatni yaxshilashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, tadqiqot tibbiy savodxonlikning jamiyat salomatligiga ta'sirini aniq ko'rsatdi va uning tibbiy yordam sifatini yaxshilashdagi ahamiyatini ta'kidlab, kelajakda ushbu sohada kengaytirilgan tadqiqotlar o'tkazish zarurligini ta'minladi.